

SOLLEMNITAS SANCTI FRANCISCI 2012



Litteræ Ministri et Definitorii Generalis
Ordinis Fratrum Minorum

SOLIDARNI IN ODGOVORNI

Manjši bratje v sedanji krizi

Dragi bratje:

Gospod naj vam da mir!

Ob prazniku našega očeta sv. Frančiška želimo z vami podeliti nekaj razmišljanj na osnovi sedanje ekonomsko-finančne krize. Ta kriza prestopa meje razvitih gospodarstev in se vključuje v širšo krizo nerazvitosti, ki zadeva več kot dve milijardi ljudi, ki so prisiljeni živeti v skrajni revščini.

Ni naš namen, da bi obravnavali celotno, precej zapleteno problematiko, ampak da bi drug drugega spodbudili, da bi se osebno in skupnostno vprašali: kakšno odgovornost imamo ali jo čutimo v tej težki konjunkturi? Kako mi, manjši bratje, živimo razmere v svetu in predvsem splošno krizo, ki zadeva tolike družine? Kako lahko danes zvesto in pomenljivo živimo svojo odločitev za uboštvo, solidarnost in pričevanje, ki daje dostojanstvo in priložnost tudi v negativnih razmerah, ki jih imenujemo „kriza“? Trpljenje tolikih ljudi, zlasti najbolj slabotnih, je vir skrbi tudi za nas, ki si želimo, da bi še naprej ostajali *bratje ljudi*.

Ne samo ekonomsko-finančna kriza

Sedanja kriza je pod mnogimi vidiki drugačna od prejšnjih. Njen prvenstveni vzrok je povezan s samim sistemom, z načinom, kako je sistem organiziran, pa tudi z načeli in utemeljitvami, ki so v njegovih temeljih. V zadnjih letih smo bili priča naraščajoče prevlade financ nad realnim gospodarstvom, prevlade, ki se je dotaknila tudi politične sfere in jo skoraj popolnoma podredila financam.

Prav je, da med učinki krize poleg neenakosti v prihodkih spomnimo tudi na nepreglednost in nestalnost trgov, ki sta posledica vodilne vloge financ. Pri tem sta bili prizadeti zaupanje in verodostojnost, ki sta temeljni vrednosti za njihovo pravilno delovanje in za njihovo zdržnost. Na tej poti so negovali utvaro vedno večjih finančnih zaslužkov, dokler se ni rodila *hybris*, povezana z „zapeljevanjem“, da se zaslužek končno lahko osvobodi dela, v naraščajoči „ločitvi“ med financami in realnim gospodarstvom.

V napuhu moči, ki je ovil finance, je praznino, ki

jo je na trgih ustvarila erozija zaupanja in preglednosti, zapolnil pohlep, ki je postal značilnost finančnega kapitalizma.

Rast čistega dobička je postala cilj, ki je bil skupen večjemu delu podjetniškega *menagementa*. Tudi samo zmanjševanje osebja je neredko uporabljeno kot vzvod za povečanje dobička delničarjev.

Za veliko milijonov ljudi kriza pomeni brezposelnost. Ti ljudje nimajo več dohodka iz dela in s tesnobo gledajo ukinjanje morebitnih pomoči in nevarnost globoke družbene odrinjenosti. Poleg tega je povečanje cen hrane prisililo mnogo milijonov ljudi, zlasti v najbolj revnih deželah, v nevzdržno stanje, ki ogroža njihovo preživetje kot tako.

Sedanja kriza – skupaj s svetovno revščino, lakoto, vojnam in uničevanjem stvarstva – presega zgolj tehnično-konjunktarno raven in zadeva tudi antropološko in etično razsežnost. Pod vprašaj so postavljeni koristolovstvo, iskanje osebnega dobička za vsako ceno in nebrzdano potrošništvo. Ti motivi delovanja so oblikovali danes prevladujočo kulturo in celotno človekovo življenje usmerjali k sebičnim ciljem v skladu z razumskim vzorcem, ki ga izražajo odnosi po načelu enakovredne izmenjave: dam, da bi imel. Vseeno pa nam kriza obsežno dokazuje negativne izide teh koristolovskih odločitev, kakor tudi neučinkovitost tolikih čisto tehničnih posredovanj v poskusu, da bi izšli iz krize.

Razmišljanje, ki izhaja iz naše duhovnosti

Premagovanje krize in spreminjanje našega sveta zahtevata spremembo ravnanja, ki bo dalo nov smisel našemu bivanju in si zamislilo drugačen model razvoja. V tem smislu daje naša evangelijska in frančiškanska duhovnost dragoceno luč.

- *Evangelij je „veselo oznanilo“ za življenje, zato „evangelij ni samo sporočilo o tem, kar je mogoče vedeti; evangelij je sporočilo, ki ustvarja dejstva in spreminja življenje“ (Rešeni v upanju, 2). Verovati evangelijski torej pomeni vprašati se po razlogu za to krizno stanje, odkriti drže in ravnanja, ki so jo povzročili, postaviti pod vprašaj naš način*

življenja, se spreobrniti in postati "veselo oznanilo" za tistega, ki trpi.

- *Središče krščanskega življenja je ljubezen.* Bog je ljubezen. „Velika zapoved ljubezni do bližnjega zahteva in spodbuja zavest, da smo odgovorni za tistega, ki je tako kot jaz Božja ustvarjenina in Božji otrok: da smo bratje v človeškosti in v mnogih primerih tudi v veri nas mora voditi k temu, da v drugem vidimo resnični drugi jaz, ki ga Gospod neskončno ljubi. Če bomo skrbeli za ta pogled bratstva, bodo solidarnost, pravičnost, kakor tudi tudi usmiljenje in sočutje privreli iz našega srca“ (Benedikt XVI., *Sporočilo za post* 2012, št. 1).
- *Ljubezen, ki jo je živel in razodeval Jezus, nas vodi k temu, da dajemo prednost ubogim in trpečim, in vključuje iskanje pravičnosti,* ki je eno od znamenj kraljestva. Za Jezusa, ki je bil poslan, da bi prinesel evangelij ubogim (prim. *Lk* 4,18; *Mt* 11,5), so bili odrinjeni in izključeni pohujšanje. Gledanje na revščino kot na pohujšanje nas mora voditi k temu, da privzamemo dejavno in javno zadržanje v prid socialno ubogih držav in področij (prim. *GK* 96 §2).
- *Vse dobrine pripadajo Bogu, ki jih daje v dobro vseh.* Frančišek je prepričan, da so vse dobrine, duhovne in materialne, Božje: ne pripadajo nam. Kot uči Sveto pismo, ko često spominja, da „je zemlja Božja“ (prim. *3 Mz* 25,23; *2 Mz* 9,29; *Ps* 24,1), človek ne more imeti nič za svojo lastnino, ker je vsaka dobrina Božja (prim. *FNPVod* 17,18). Prejeli smo jih kot oskrbniki, da bi jih izročili v službo vseh. To Frančiškovo gledanje se sklada z učenjem cerkvenih očetov o univerzalni namenjenosti dobrin; ta nauk je povzelo tudi pokoncilsko socialno učenje Cerkve
- *Vračanje.* Za Frančiška je podelitev ali solidarnost logična posledica njegovega pojmovanja lastnine. Zanj je Bog edini gospodar vseh dobrin, ki jih velikodušno deli vsem ljudem (prim. *2 Čel* 77). Rabo stvari določa potreba: stvari pripadajo tistemu, ki jih potrebuje. Za Frančiška podaritev plašča revežu ni nič drugega kot vračanje, razumljeno kot pravičnost: počutil se je kot tat, če tega, ker je imel, ni delil s tistim, ki je bil bolj potreben (prim. *2 Čel* 87; 92).

Kaj lahko naredimo?

Današnja kriza je za nas lahko klic Duha, „čas milosti“, da spremenimo svoj pogled na svet in postanemo bolj solidarni. Zato nas ne more pustiti brezbriznih, ampak mora v nas, v krajevnih in provincialnih bratstvih sprožiti zahtevno preverjanje našega

življenjskega sloga, konkretnega udejanjanja *sine proprio*, ekonomske organiziranosti naših ustanov, naše sposobnosti delitve z ubogimi in odrinjenimi.

Če začnemo od notranjega življenja naših bratstev, ali ne bi moral sedanji težak družbeno-ekonomski položaj v vsakem bratu prebuditi pripravljenost za velikodušnost in vzajemnost? Kako upravičiti osebne bančne račune ali zadrževanje dobrin zase (plač, pokojnin, darov ...), ki pripadajo bratstvu in ki bi jih morali deliti tudi z najbolj potrebnimi reveži? Ali smo pošteni do družbe, tako da plačujemo davke? Ali imamo z našimi delavci vse urejeno po zakonu?

Na ravni provincialne ekonomije mislimo, da je „Skupni sklad“, ki ga polnijo vsa bratstva in je pomoč vsem bratstvu, zelo konkretna oblika solidarnosti med nami, vzajemnosti med bratstvi in je lahko tudi vir podelitve z ubogimi.

Mislimo, da bi morala sedanja kriza, ki tolikim družinam nalaga omejenost sredstev in druge družine prisili, da se odpovedo potrebnemu, tudi v bratih izzvati resno spraševanje vesti o preveč lagodnem življenjskem slogu, o preveč svobodni rabi kar najbolj izpopolnjenih sredstev, o življenjskih navadah, ki so očitno „meščanske“ in potrošniške (prim. *GK* 67). Kako lahko novim revežem vlivamo pogum, če se nam samim ne uspe odpovedati tolikim „nepotrebnim potrebam“?

Zaradi resnosti, ki jo je povzročila kriza, bi morali pregledati tudi rabo premičnih (npr. kopičenje denarja, prim. *GK* 82 §3; in svoje zaupanje v Božjo previdnost) in nepremičnih dobrin (toliko praznih stavb). Koliko prisilno izseljenih družin, koliko priseljencev brez stalnega bivališča, koliko združenj, ki se ukvarjajo s skrbstveno dejavnostjo bi lahko koristilo prostore, ki so neuporabljeni? In denar, v katere banke ga najraje nalagamo? Zdi se, da je danes predvsem pomembno vedeti, kako banke uporabljajo naše prihranke: za spodbujanje ekonomskih, socialnih, kulturnih projektov, ki spoštujejo človekove pravice in skrb za stvarstvo, ali za dejavnosti, ki nasprotujejo našim etičnim načelom?

Naša podelitev z drugimi in solidarnost pa ne smeta biti samo velikodušni, ampak tudi razumni in ustvarjalni. Če gledamo na svojo preteklost, opazimo, da je observanca zaznamovala neko posebno rodovitno obdobje, ker so bratje znali povezati težnjo po notranji prenovi z težnjo po družbeni prenovi, s čemer so dali življenje občudovanja vredni iznajd-

bi Monti di pietà (skladi usmiljenja), ki so bili prva oblika mikroposojil za človeštvo. Etične finance, mikroposojila, socialne zadruge, pravična in solidarna trgovina so po mnogih koncih sveta razumne oblike solidarnosti, ki jim uspe, če so podprte, osvoboditi revščine veliko ljudi, ko jih spoštujejo v njihovem dostojanstvu. Ne omejujejo se na preprosto dobrodelnost, ampak spodbujajo organizacijsko sposobnost posameznikov, ki dobrodelnost uživajo.

Nujno potrebno je še naprej skrbeti za osebno in skupnostno formacijo bratov, zlasti ekonomov in gvardijanov, da bodo v globino razumeli družbeno ekonomsko dinamiko. Upravljanja finančnih virov ne moremo zaupati samo zdravi pameti. Predstavlja namreč učinkovito sredstvo za odgovorno državljanstvo, ki se poteguje za skupno dobro in za celosten razvoj.

V svojem pastoralnem delu moramo osveščati in v svojih cerkvenih okvirih (župnije, šole, skupine, gibanja) vzgajati, pri odločitvah moramo dati prednost najbolj slabotnim in potrebnim; kot skupnostni ključ nam mora služiti stavek iz *Apostolskih del*: „Imeli so vse skupno“; poskrbeti moramo, da bodo v vseh naših župnijah, svetiščih in samostanih prostori za sprejemanje, počlovečenje in srečanje, in da bo navzoče tudi prostovoljstvo za solidarnost z ubogimi.

Sebi in vam, bratje, hočemo zastaviti še bolj radikalno vprašanje: ali smo se še sposobni pohujšati zaradi toliko revščine in krivic, ki so v svetu? Ali pa pobegnemo za lahkotno izjavo, da nas problem močno presega in zato ne moremo narediti nič? Ali ni tudi to eden od načinov, da „uspavamo“ svojo vest? Če je morje sestavljeno iz tolikih majhnih kapljic, lahko tudi v družbeno-gospodarski razsežnosti naša majhna kapljica prispeva k oblikovanju morja solidarnosti in dobrote.

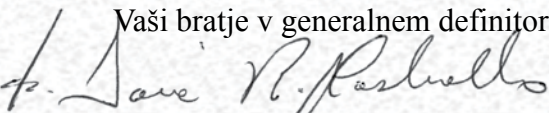
Naše odločitve na polju potrošnje, varčevanja in podelitve so pomemben prispevek (ali odvzemanje) za graditev solidarne ekonomije, v službi človeka in vseh ljudi. Zato se moramo tudi zavedati, da takšna nova solidarna ekonomija ne bo samo rezultat določitev visoke gospodarske politike, ampak bo tudi izvirala iz tega, kar lahko s svojim načinom življenja in delovanja ponudimo mi.

Če pregledna in skupnostna ekonomija hrani bratsko skupnost, nas ekonomija podelitve naredi v resnici za brate ubogih in majhnih. To je zanesljivo pričevanje, ki družbi kaže drugačno smer, ki je svobodna slepega individualizma in sebične osebne koristi, ter je odprta za konkretno solidarnost in pravičnost. Zdi se nam, da je iti v tej smeri najboljši način, da počastimo našega očeta in brata Frančiška.

Rim, 17. septembra 2012

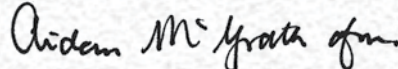
Praznik vtisnjenja ran sv. Frančišku



Vaši bratje v generalnem definitoriju

Fr. José Rodríguez Carballo ofm (Min. gen.)

Fr. Michael Anthony Perry, ofm (Vic. gen.)

Fr. Vincenzo Brocanelli, ofm (Def. gen.)
Fr. Vicente-Emilio Felipe Tapia, ofm (Def. gen.)
Fr. Nestor Inácio Schwerz, ofm (Def. gen.)
Fr. Francis William Walter, ofm (Def. gen.)
Fr. Roger Marchal, ofm (Def. gen.)
Fr. Ernest Karol Siekierka, ofm (Def. gen.)
Fr. Paskalis Bruno Syukur, ofm (Def. gen.)
Fr. Julio César Bunader, ofm (Def. gen.)
Fr. Vincent Mduduzi Zungu, ofm (Def. gen.)


Fr. Aidan McGrath, ofm (Seg. gen.)